

Buda-Pest, december 21-én 1873.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft. — Félévre 6 ft.

Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft. Félévre 4 ft. — Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Félévre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer használt petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többzori ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollseil Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wallischgasse Nr. 10. — Bélyegdíj, külön minden ígatás után 30 kr.

A leghiresebb pör.

Valóban, aligha tévedünk, ha ezt tartjuk a legnevezetesebbnek az úgynevezett „causes celebres“-ek között, melyek a világszerte olvasott Pitaval-féle gyűjtemény ideg-feszítő tartalmát képezik. Csak az a kár... azaz: hogy bocsánat, sem a politikai, s a költői szempont által még kevésbé akarjuk magunkat e kegyetlen kitélre ragadtatni... Derék budapesti tüzoltóinknak szabad és illik ugyan ilykép dicsekedni, hogy ma igen „szép“ tüzünk volt; mert hát ebben a kifejezésben csak dicséretes buzgalmuk nyilatkozik, ama nemes szenvedély, mely a közveszély elhárításában leli gyönyörét; a francia dicsőség megcsonkulását

Bazaine és kísérete a tárgyalás alatt Trianonban.

tolai is csak a közöny tövises koszoruit hordták. Ezután a pohárköszöntések hosszú sora következett, végül pedig jókedvű táncmulatság. — Jövő héten a gazdaszónyok egytelce rendez jótékony czélu vacsorát. Egy szóval nyüzsgés-pezság kezd mutatkozni a társas körökben, a melyekre Magyarország fővárosának rég széke lett volna.

(A politika az utóbbi napokban) oly méreket öltve jelentkezett, hogy a beszélgetéseknek is elkerülhetlen megemlíteni valókát nyújt, s a ki csak valamennyire is szeret foglalkozni közügyekkel és eseményekkel, hosszasan kérdezősködik: hogy vagyunk, mi újság? A miniszterválság el van odává az által, hogy az uralkodó nem fogadta el a miniszterium lemondását, csakis a Kerkapolyt és Tisza Lajosét. De még mindig nem lehet tudni, ki lesz a pénzügyminiszter; a legújabb hír gr. Zichy József kereskedelmi minisztert emlegeti. Tisza utódja felől azonban nincs semmi hír. A képviselőház szünetel, s csak a pénzügyi bizottság dolgozik, de annál élénkebb a forrongás a pártok közt. Ghyoz Kálmán megválasztván új programja alapján Komáromban ismét, visszatérte után nemokára balközépi képviselők értekeztek nála, s elhatározták, hogy a közjogi ellenkezéssel fölhangyva, új pártot alakítanak, mely támogatni fogja ugyan a kormányt, de a jobboldali pártfogylmet el nem ismerve, mindig függetlenül szavaz. E pártot „középpártnak“, vagy „centrumnak“ nevezik, s legelső zömét a következők képezik, kik be is jelenték már, hogy a balközépi körből kilépnek: Pap Lajos, Ivánka Imre, Horn Ede, Makray László, Domahidy Ferencz, Simonfy Kálmán, dr. Oláh Gyula, Szomjas József, Horváth Gyula, Huszár Imre, Sipos István, Zámory Kálmán, Ghyoz Dénes, Szentimrey Elek, Mátyus Aristid, Horanszky Nándor, Hammersberg Jenő. Mint hallatszik jobboldalról is több tagra számíthatnak.

(Bazaine halálra ítéltetett.) A versaillesi haditörvényszék decz. 10-én mondta ki Bazaine fölött egyhangulag az ítéletet, mely rangvesztésből és halálbüntetésből áll. De a törvényszék valamennyi tagja aláírta a megkegyelmezést kérő okmányt, s azonnal átadták Mac-Mahon kormányelnöknek. Bazaine az ítélet kihirdetését nyugodtan fogadta. Mielőtt ez kimondatott volna, így kiáltott föl: „Krisztusra esküszöm, Franciaországot nem árultam el soha!“

(A felségvétség pörök) a királyi amnestia által félbehagyandók lévén, az elítéltek pedig szabadon bocsátandók, érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy Magyarország csak 13 felségvétség pör volt folyamatban, s egyedül egy létezett fogásban, kinek azonban más vétsége is van, a miért elítéltek.

(Rogear) a hírneves francia menekült, természetesen este De Gerando-Teleki Emma grófné termében fölolvastatott tartott a klasszicizmus s romantizmus küzdelméről Franciaországban. E fölolvastatást nagy élvezettel hallgatta a válogatott és zártkörű társaság A szelleműs férfiú még három fölolvastatást fog tartani.

(Magyar pénzjegyek.) Az 1 és 5 frtos papírgjegyek értékeért a magyar törvényhozás is kezeséget vállalt, de az államjegyek a dualismust eddig nem fűntették föl. Most több felszólalás után megtörtént már az intézkedés, mely szerint a szöveg német és magyar lesz, s a jelvények Magyarország államiségét is föltüntetik.

(Házmán Ferenczet.) ki érdemes polgármestere volt 1848 előtt és 1867 utántól mostanig Budavárosának, Budapest főváros közgyűlése nyugdíjazta eddigi teljes fizetésével 3000 frttal. Királyi Pál indítványozta ezt a legutóbbi közgyűlésen s egyhangulag el is fogadták. Házmán már 38 évet töltött a közügyek szolgálatában.

(Fővárosi hivatalokért) e hó 9-ig lehetett beadni a folyamodványokat. Erkezett 1700 folyamodó, még országgyűlési képviselők részéről is.

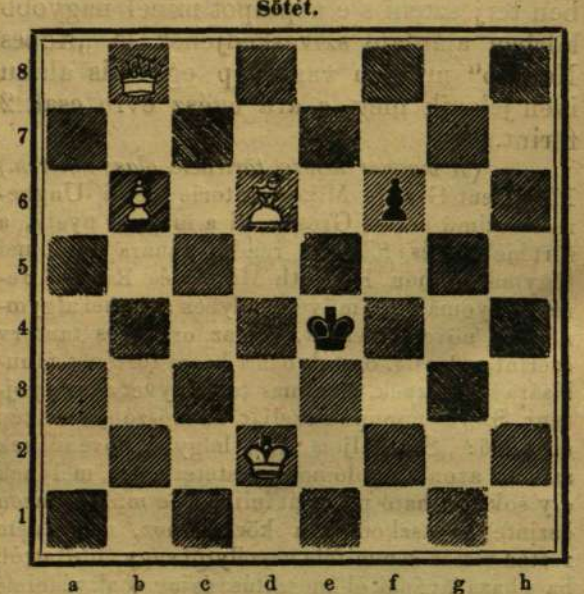
(Halálozások.) Az erdélyi részek egy derék bajnoka b. Bánffy János elhunyt mult vasárnap bereztekli jóságán. Erdemes, munkás élete volt, s igen sokszor találkozunk vele a közügyek terén, hol miveltésége és az elvekhez való ragaszkodás becsült férfitá emelték. Jelentékeny részt vett az unió-küzdelmekben is, a szabadságharc alatt Küküllőmegye főispánja volt, később pedig visszavonult a gazdaszat terére, hol nemcsak gyakorlatilag működött, de a gazdasági érdekeket tollal is ismertette. A 60-as évek ismét a nyilvánosság sorompói közé hozták s először mint az erdélyi országgyűlés tagja jelent meg, 1869—72-ben pedig mint Tordamegye felső kerületének képviselője a magyar parlament tagja volt. Itt nem vihetett nagyobb szerepet, mert hallása annyira meggyöngyült, hogy a vitatkozásokat csak hall-cső alkalmazása által kísérhette és szemé is nagyon megromlott. Visszavonult tehát népes családja körébe s egyedül a marosvásárhelyi főtanoda főgondnoki tisztjét tartotta meg. — Kuhnka István, rimaszombati képviselő, e hó 6-dikán meghalt 54 éves korában, s e hó 10-én temették el a gömörmezei Uj-Antalvölgyén. A boldogult mint gyáros a nagyiparosok egyik legtevékenyebb tagja volt. — Zahn J. György, a magyar gyáripár egyik legismertebb férfa, e napokban meghalt Zlatnón 70 éves korában. Több üvegyárt alapított s műkészítményeivel a párisi, londoni és bécsi kiállításokon elsőrendű aranyérmeket nyert. Tagja volt Nógrádmegye bizottságának is. — Sztáray Béla gróf, Ungmegyeének a közérdek iránt egyik legfogékonyabb fia, meghalt e hó 3-án 39 éves korában a szabolcamegyei Győröcskén. — Elhunytak még: Muraty János, ismert budapesti házbirtokos, e hó 9-én 73 éves korában; Kleber György, Arad város árva-bizottmányi pénztárnoka, e hó 8-kán 81 éves korában; Vargacs Károly, Kalocsa egyik derék polgára; Baraczházi Cabdebo Jónás János, tomosmegyei földbirtokos Aradon, 73 éves korában; a gombai Fáy-családból Fáy Piroška, kinek zenetehetségét több általa szerzett magyar dal őrzi meg; Pallavicini Roger őgróf nejze: szül. Vay Eulalia, grófnő 60 éves korában e hó 8-án Buda-Pesten; Pálffy Elek, szül. Koltai Karolina asszony, 25 éves korában Pölöskefőn. — Megemléjtük még a külföld halottjai közül Braton de Los Herreros, ki a spanyol drámairodalom egyik kitűnősége volt, 77 éves korában hunyt el Madridban.

Nemzeti színház. Péntek, decz. 5. „Az áldozat.“ Eredeti szomorujáték 5 felv. Irta Vörösmarty M. Szombat, decz. 6. „A fekete domino.“ Opera 3 felv. Zenéjét szerzette Auher (Hauck k. a. fölléptéül). Vasárnap, decz. 7. „A nagyapó.“ Vigjáték 3 felv. Irta Szigligeti. Hétfő, decz. 8. „A krakói barátok.“ Szinmű 4 felv. Irta Rákosi Jenő. Kedd, decz. 9. „Hunyadi László.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerzette Erkel F. (Hauck k. a. fölléptéül). Szerda, decz. 10. „Delila.“ Dráma 3 felv. Irta Feuillet Octave; ford. K. A. Csütörtök, decz. 11. „Figaro lakodalmá.“ Vig opera 2 felv. Zenéjét szerzette Mozart. (Hauck k. a. fölléptéül).

Szerkesztői mondanivaló. — „Elhagyott vidéken.“ Leírásaiban vannak itt-ott jól talált vonások, melyek némi hangulatot is ébresztenek. De kényes faja ez a költészetnek; fiatal emberek ezen szeretik kezdeni, pedig csak az érettebb tehetőség gyümölcse lehet a jó leíró költemény. Próbálkozzék mással is. A tehetőséget öntől nem tagadhadjuk meg. — H. K. Hiszen, cainosak; de nem is több. Hígyje el, a sietség s kivált a mohóság sem magának, sem műzajának nem használ. — Megléssuk. — P. D. Hogy Pascal a legkitűnőbb elmék egyike: mi is tudjuk. De erős nyelve, magvas eszméi a iorditól is többet kívánnak, mint csak épen hogy köznapni styliben magát jól rosszul ki bírja fejezni. — Egérnyúlás. Nem tudjuk mi akar lenni? — aesopi mese-e? vagy gazdaszati értekezés? Egyiknek sem találta el a formáját. Amannak igen hosszú és periphatikus; emennek meg igen sovány. — A bent! szához. A rajzot ugyan nem adhatjuk, mert a tárgy nem a Vasárnapi Ujságba, hanem a Politikai

Ujdonságokba való, ott pedig rajzokat nem közölhetünk; de a szöveg, mint vidéki levél, meg fog jelenni. — P. Bazil. Hasonlóképen. Déva. R. L. Mindkét küldeményt örömmel és köszönettel vettük. — M. Vhely. T. L. A szives ígrelt teljesítését mielőbb kérjük. Biztosan számíthatunk-e rá még ez év lefolyása előtt? — Váralja. D. J. A társalpjaink iránt nyilvánított bizalmi szavazat csak buzdításunkra szolgálhat. Jövő év folytán lapunk beltartalmának jelentékeny növekedése folytán, reméljük, sikerül némely apró hiányokon is segíteni. Az említett rovat is csak tárgyhalmas miatt maradt ki egyszer-mászor. — N. Sz. — a. R. Gy. Az aj nlott tervet véleményünk szerint nem lehetne jól kivinni A levelet különben elküldtük I. M.-nak, a kinek választát várjuk. A másik közleményt mindjárt megérkezése után már más lapokban is meglátáttuk. — Sziget. Sz. I. A megbízásban eljárunk. Az érdekes történeti czikkel talán már januári első számaikban alkalmunk lesz közölni.

SAKKJÁTÉK. 732-ik sz. f. Gérecz Károlytól (Sárospatakon).

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

A 727-ik számú feladvány megfejtése. (Pap Dezsőtől Miskolczon.) VII. Söt. 1. Bel-e8 stb. Helyesen fejtette meg: Veszprémben: Fülöp József. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Sárospatakon: Gérecz Károly. — Debreczenben: Zagva Imre. — Sziget-Csepén: Mayer Károly. — Ócsárdán: Pick Mór. — Sárospatakon: Hubay Gyula. — A pesti sakk-kör.

F. hó 7-én kezdődött a pesti sakk-körben az idei nagytorna 20 részvevővel.

Lapunk mai számához a „Franklin-társulat,“ magyar irodalmi intézet kiadásában megjelent legújabb könyvek árjegyzéke van csatolva.

Melléklet: Előfizetési fölhívás a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok 1874. évi folyamára.

Lapunk mai számához a „Képes Néplap“ s „Politikai Híradó“ előfizetési fölhívása van csatolva az 1874. évre.

Melléklet: Előfizetési fölhívás a „Nefeletjs“ 1874. folyamára.

Lapunk mai számához a „Baloldal“ czimű politikai napilap előfizetési fölhívása van csatolva 1874. évre.

TARTALOM.

A két Laczkovics (két arczképpel). — Anyám névnapján. — A Dárius kincse (folyt). — Alpvideki tájkép (képpel) — Vadász-élet (két képpel). — Budapest jótékony intézetei. — Görögországról. — Hogy fagy meg a víz? — Medvevász Beresowban (képpel). — Egyveleg. — Tárhás: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Balesetek, elemi csapások. — Mi új-ság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

(Felőlös szerkesztő: Nagy Miklós (L. csukor-utca 11. sz.)

Table with columns: Honapi-es Hetinap, Katholikus es protestáns naptar, Görög-orosz naptar, Izraeliták naptara, Nap hónap, Hold hónap, Hold név. Rows include dates from Dec 14 to 20 and names of saints and events.

fájlaló katonának, a börtönben sinlő közöspártinak is megengedhető, vagy legalább érthető volna, ha ily őszintén fejezné ki elégtelenségét a pörnek, hogy úgy mondjuk, nem eléggé nagyszerű kimenetele fölött. Hiszen, ha meggondoljuk, mi volt, mekkora volt az a francia dicsőség, melyet e pör főhőse eltemetett, a nélkül, hogy legalább eme dicsőség zászlót is igyekezett volna francia földre temetni, nehogy a gyűlölt ellen diadal-ünnepélyeinek díszítésére szolgáljanak, s ha tekintjük, mekkora volt ama szerencsétlenség, mely abból származott az országra, hogy a trianoni vádolt — már akár szándékos rossz akaratból, akár erkölcsi vagy szellemi gyöngeségből — nem teljesítette kötelességét, s nem tett meg mindent, a mit a katonai becsület kívánt — nem lehet csodálkoznunk azon, ha nem csupán a francia, de a világközönségben is találkozik egy tetemes rész, mely az ítélettel, illetőleg annak a jelenlegi országfő általi módosításával nincs megelégedve. Mi azonban, mint távoli szemlélők s közvetlen nem érdekeltek, elfogulatlanabb s tárgyilagossá szempontra helyezkedve, hogy cikkünk fonalára visszaterjünk, csupán azt akarjuk mondani, miszerint a legnevezetesebb pörnek csak az a — *hija* van egyéb hasonlóságra társai közt, hogy nem végződik oly tragikailag megrázón, mint sok más pör, melyet nem annyira az eset maga vagy annak fontossága, mint épen csak a helyelközel meg sem érdemelt halálos vég tett nevezetessé.

No de egyébiránt, a mi a nevezetességet illeti, Bazaine pöre e szempontból legalább semmiesetre sem szorult arra, hogy a tragédiák katasztrófáihoz hasonlóan végződjék. Érdekes és nevezetes marad az így is. Két hónapon át tartá egyre s a lázasság fokozódó feszültségben a mivel világ hirlapoltvas közönségét, s most, miután az ítélet meghozatott, s az illetőnek, előbbi alárendeltje, megkegyelmezett — még mindig vele foglalkozik Franciaország és a körülmintegy szinpadai közönséget képző kerek világ...

S nem ok nélkül. Az esemény, melyben az illető volt a központ és a főtényező, nemcsak igen nagy mérvénél, de ama hasonlóságánál fogva is lekötötte a figyelmet, mely közte és más nemzetek egyenmely történeti epizódja és főszereplő személyei közt fennforog. Kisebbség a mérvek, arányok, a mozgó tömegek, de az eset főbb vonásaiban ugyanaz. Csak Sedan tünik föl páratlanul, legalább az új kor történetében, de Metzje és Bazainje megvan majd minden európai nemzetnek, s egyebek közt a magyaroknak is. Azaz: hogy, kérjük alászan... e pont igen kényes, annál fogva nem szeretnénk félre értetni. Ilyen Metzünk és Bazainünk — erkölcsi értelemben talán még sincsen... Nem, ezt már nem állíthatja Világos legszigorubb megítélője sem! És tegyük hozzá, hogy más, történelmileg ismert új-kori népek sem. E tekintetben nemcsak Sedan, de Metz is páratlan.

S ime, a mérvek nagyságán kívül ezen oldala a pörnek az, mely azt kivált világrészünk különféle népei előtt oly tartósan, csaknem megszünetlenül érdekessé teszi. Összehasonlításokat tesz mindegyik, és mondjuk ki azonnal, hogy az összehasonlítások mindenütt a vigasz azon nemét keltik föl az illető népekben, melyet a latin költő emez örökbecsű hexameterben fejezett ki: *Solantum est miseris, socios habuisse dolorum.*

És pedig milyen socialist! Katonai dicsőségben a francia mindent fölülmutat ezen és tán az ó-korban is... Ezt a dicsőséget ő csaknem kiváltságolta. A világ egyhangulag ismerte el azt. Nem is említve a „nagy“-ot,

még a nemzete nagy költője által „kis“-nek nevezett Napoleon is néhány évvel előbb azzal dicsekedett egyik trónbeszédében, hogy seregei Európában, Ázsiában, Afrikában és Amerikában mindenütt diadalmaskodtak. S egy félválted mulva e seregek dicsőségén akkora föltessett, a mekkora csak a francia dicsőség nagyságán férhet el. És a melynek sötétsége mellett az Ulm, Lissa, Világos fölött terjedő árnyék csaknem „világos“-derűnek tünik föl!

A két előbbi egyébiránt majdnem a közönséges események közé süllyed a legutóbbi háború rendkívüli mérvei és hallatlanságai mellett, s csak az utóbbi esetnek van még egyebek közt az a rokonsága is a szóban forgóval, — a mi egyébként a pör legáltalánosabb érdekű oldalát képezi, — hogy nevezetesen mindkettőnél bizonyos politikai pártnézetek vegyülnek az illető vezér eljárásának indokai közé, a melyek a kérdést bonyolulttá teszik, s míg az előbbieket a világ tisztában van, az utóbbiakat illetőleg sokáig vita tárgya marad az, hogy vajjon mi lehetett megfoghatatlannak látszó eljárásuk legvalószínűbb indoka? Mikor valaki egy országot menthet meg, minő Francia-vagy akár csak Magyarország is, ez oly rendkívüli s oly nagy jutalmakkal járó dicsőség, hogy józan észszel alig képzelhetni valami nagyobb érdeket, melylyel az illetőt megvesztegetni lehessen. Ki adhat nagyobb rangot, több pénzt, forróbb szeretetet s ösztönöztisztelést az ily vezérnek, mint az az ország, melyet megmentett? Van-e az ellenfélnek, van-e az egész világnak annyi pénze, mely mindezekkel fölér? És mégis világos tények azt látszanak mutatni, mintha az illető vezérnek nem tettek volna meg mindent, a mi tehetségükben és módjukban állott. Nevezetesen a mi Metz-et és főparancsnokát illeti, merő lehetetlenségnek látszik, hogy 180 ezer főnyi vitéz francia hadsereg körülbelül ugyanannyi vagy alig több körülzáruló ellenséges csapatokon keresztül ne törhetett volna, ha azt fővezére komolyan akarja vala.

Tény ugyan, hogy a rajnai hadsereg főparancsnokát úgy, mint egynemely más nemzetbeli hasonlevéztető társát, bizonyos politikai nézetek vezették és hozták ellenkezésbe nemzete fenálló kormányával. De a haza létele, a nemzet becsülete nem fölötté áll-e minden pártnak? Miként lehet egy oly erős fő, minővel a fővezérek szoktak bírni, oly örült vagy botor, miszerint egy párt miatt, melynek érdekét előmozdítani akarja, tönkre tegye magát, e pártot és vele az egész nemzetet?

E megfoghatatlanság homálya az, mely a trianoni elítélés és a vele rokon történelmi alakok szomorú érdekességének egyik legfőbb indokául szolgál.

Képzünk azt a jelenetet ábrázolja, midőn a tábornagy a francia ügyvédek szertartásos ruhájába öltözködött védőivel: Lachaudal, ennek fiával, s hű hadsegédével Villette ezredessel a tárgyalási terembe indul.

Egyébiránt, hogy e mindenestre nagyszerű dráma hőse életének befejező mozaika, melyet egykori fegyvertársa Mac-Mahon kegyelme fölött tartottat, miként fog végződni: annak titka még a jövő méhében rejlik.

A lehetlenségek korszakát éljük, kiváltkép Franciaországban. „Ha sarokba szorítanak, — ilyeténkép fejezte ki magát bizalmas körben hónapokkal előbb Bazaine — majd én is beszédre leszek és nem kímélek senkit.“ Ausztria legközelebbi történetéből tudjuk, hogy itt is van néhány, de különösen egy fővezér, kinek még katonai egyéniségében is sok hasonlatos van a francia sorstárs-

hoz, kit a közvélemény szintén sulyosan itél el — noha természetesen hasonlíthatatlanul csekélyebb hibájához aránylag sokkal szelidebben — s a kiről bizonyos, hogy szintén azon hamis helyzetben van, miszerint használhatna, a chlumi köd tetemes részét, mely őt most is még mindig nyomja, eloszlathatná maga körül, de nem oszlathatja el, mert — nem szólhat, hallgatás levén kötelessége oly személyiségekkel szemben, kik iránt hasztalan lenne kiméletlen, mert kísérlete talán veszélyesebb lenne rá nézve, mint magának a közvéleménynek kárhözvátása. A kegyelem alatt, melynek ténye Mac-Mahon népszerűségét nem gyarapítja, meglehet, oly titkok lappanganak, melyek e kegyelmezést talán kényszerű kötelességgé tették a köztársaság elnökének, ki a háború legfontosabb pillanataiban Bazaine alárendeltje volt, és szintén határozott híve volt a császárságnak.

Egy szóval valószínűleg még lesz alkalomunk találkozni a francia tábornagyok csarnokának e legtragikusabb alakjával, ha máskor nem, azon alkalommal, midőn majd azon börtönbe lép „önként”, hol nem földi bíró lát fejére törvényt, — de hogy ez milyen alakban, hol és mikor fog elkövetkezhetni, oly módon-e, mely a tragédia-író számára kész hősként fogja őt átszolgáltatni, vagy talán a végső mozaiknak lesz föntartva, némileg enyhíteni ama retentő vádat, mely ma őt nemzete részéről sújtja — ennek megjósolására legkevésbé hajlamos sem érzünk magunkban, — különben is a jövőmondás nincs az újságíró konvencziójában. *Vajda János.*

Tarlón.

— 1873. augusztus. —

A sik mező tarlót járom,
S hogy végig nézek a határon:
A pusztulás irtózatosa.
Mit zöld reménység koszorúza:
Tarlóján most csak léha búza,
S jégvágta, rozsdacette rozsa.

A melytől máskor völgy s domboldal
Vigan zengett: az arató-dal,
Most halk méhdöngésként hal el.
A kasza, sarló vig pengése
Most, mint rabláncz megsörrenése,
Hegedt sebünk' szagatja fel.

Oh nép, alig lerázva lánczid',
Mégint nyomort, balsorsot látsz itt,
Ah, nem láttál még eleget?
Szegény hazám, alig mosolygott
Naped, meg' rozra fordul dolgod,
S pusztulás réme fenyeget!

Ah! így vesz el oly sok reményünk!
Munkánk jutalma, keresményünk,
Ábránd-rakott légváraink,
Csalárd az ember számítása!
Való: az álmoknak visszása,
S minden hitünk alapja ing!

Lám én is egy kis házat raktam,
Hogy majd a béköletle lakban
Birhassak egy csöndes zugot,
Hová nem hat be vész csatája...
S ah! máris föl van dűlva tája,
S alatta nincs egy pont nyugodt.

Fölástam én is egy kis kertet,
Hogy majd gyümölcse, melyet termett,
Megenyhít hő nap alkonyán.
De átrohant a vész fölötté,
Fáját, gyümölcsét összetörte,
S földülta árnyas kis tanyám'.

Egy élet minden fáradaalma
Im kárba veszte, kigunyolva,
Rajt' durva sorskerék tapos...
Az élet bús tarlóját járom,
S hogy végig nézek a kopáron:
A pusztulás irtózatosa!

Szász Károly.

A Dárius kincse.

(Elbeszélés.)

Varga János-tól.

(Vége.)

Jó félórát tartott a munka, bezzeg jól összesüpedt minden ijafiát, nehogy vagy egy is feledékenységből alászoruljon az ágylának, ládafenekének.

Nem kell neki még a magja sem; beelgelte a dicsőséggel, legyen vele más is boldog, az az irigy kanászné, vagy a görbe hátú harangozó, vagy az ütött orru takács.

Önkénytelen orra czimpájához kapott. No csak a jó isten meg ne verje azzal, hogy az orra nyerge kipuposodjék, mint a részeges takácsé, mert akkor egyenest csak a nagy Dunának tart.

Most csak az egyetlen aggodalom bántotta, vajjon hogy állunk az idővel; ajtó, ablak gyékényrel volt elrekesztve a külvilágtól; még csak azzal járná meg, ha szép holdvilágos éjjel, vagy talán már pirkanó hajnal is volna s munkájában nemcsak a csiripoló verebek, de egy-két korán kelő gazda is megláthatná, a kiknek rossz szokása, hogy már éjjel után három órakor szántatják szegény barmokkal az ugart.

Félreonta nagy óvatosan a gyékény lepedőt az ablaksarokról s úgy látta, hogy a felhős égen a holdvilág csak nagy néha bukkan elő s még a gönczöl szekerének rudja is alig látszik ki a kis cigánygyerekekkel, a ki a csás ökröt vezeti. Olyan szép félhomályu, tolvajoknak való éjszaka van, a mit rendszeren megkeserül egy-két tinó, vagy hizott disznó, kit kiméletlen kétkezkalmárok nyugodalmukban háborítanak.

Könnyebben lélekzett s sietőre fogta a dolgot, hanem a dolog nem volt gyerekjáték, eszébe jutott, mily kinnal vonsolta haza, de az a gondolat, hogy a kincsel a szerencsétlenség lakozik födele alatt, megint csak bátorságot öntött belé s iparkodott a szerencsétlenséget mielőbb kiemelni a portájáról.

Az is igaz azonban, hogy volt mit emelni rajta, mert egy megtestesült három vékás zsák szinliltig lett a Dárius kincselével. Kétszer, háromszor fölemelte, négyszer leejtette, míg végre görnyedő hátán keresztül hajolt a zsák, mint samárderékon a juhászbundá.

Minden lépése egy nyögésbe került s remegve kapkodta fejét minden sarkon jobbra-balra, mint a ludlopó cigány. Véres verejtéke s munkája bánta, míg megszárdult az isten áldásától és soha még háladosabb sziv nem rimánkodott, esengett a magasságos egekre, mint mikor Gerzony Péter uram megnyomorított válláról a pap kerítése mellé lökte a zsákot.

Hála legyen a papnak!
De hogyan most tovább? a kerítés magas és nem szokott leguggolni, a zsák meg nehéz mozgású és nem szokott pipiskedni; az embere meg tönkre van nyomva, ha szokta, se bírja már a zsákot a kerítésen átvetni. Talán legjobb lenne egy pár deszkaszálal lefeszíteni s azon bedugni a zsákot. — Hej! ez nem éjjelre való munka, még a zörgésen rajta érnék. Vagy ha föl mászna a kerítés tetejére s úgy czeplélné föl a terhet magához, a belökés aztán már majd csak elszűnne. Ez a gondolat már ér annyit, hogy megpróbálja. Tehát fölmászik és a vékony nyereg tetejére helyezkedve, lehajlik és megmarkolja a zsák nyakát.

Abban a pillanatban azonban úgy érzi, mintha két-három vas marok az ő nyakát is hurokra fogná. De nemcsak érzi, már a lármáról és lótas-futásról tudja is, hogy a sötét éj titka csunyául ki van lesve.

— Hej vén galibátor, meg vagy ugy-e?

— kiáltja a pisze takács, — adta lisztlopója, hát már buzát is lopsz, no megállj csak, vén lebernyeg!

— Jaj a nyakam! — nyögé a molnár és érzi, hogy a nyomás alatt billen lefelé.
— Emberek, csak farkashurkot a kezére, — erőlködik a takács, — a harangozó verje félre a haragot, a kanászné meg költse föl a plebánust...

— Segítség! ereszd el a nyakamat te akasztófa virága. Mit akartok velem?

— Csak fogunk, hogy le ne essél a más kerítéséről, — kiáltja a takács.

— Hogy meg ne szakadj a zsák czeplésében, — szól az egyik.

— Régen szemmel tartunk már vén róka, — mondja a másik.

— Milyen jó, hogy egy kicsit rám késett az idő a nagy pintesben, — sopánkodék a takács.

— Hogy fuladtál volna bele a nagy pintbe, — fuldoklott a molnár...

Szerencsére a harangozó szaladt a papért, a kanászné meg a harangkongatáshoz; így a tévedésből az a jó lyukadt ki, hogy harangkongás nélkül fölkel a tisztelendő ur is éjjeli nyugalmából.

— Esedezem alászan tisztelendő ur, tolvajt fogtunk.

— Lisztlopót, a ki buzát lop.

— Micsoda? Gerzony Péter molnár-mester. Hát ősz fővel ilyenre adja kend magát?

— Már mint milyenre? követem alászan, — szól a molnár torkát simogatva.

— Hát buzalopásra.

— De hiszen nem buza ez, ha mondom; de ez a nagy orru takács szóhoz se enged az embert.

— Micsoda hát fiam, — szól a pap jó akarattal

— Hát a Dárius kincse, hogy a hetvenhét... de már csakugyan nem átközöm, mert ugy látom, az ördög végig szántatja velem az ég határait. Még kék az orrom a nagy hadakozástól, most meg a torkomról reszelte le ez a takács a bőrt s mind csak ez isten ellen való koszosz császároknak köszönhetem. No, végre ide czipeltem rok-kant testtel, megfizettem érte büneimnek zsoldját, most még csak arra kérem kelmeteket, hogy segítsék a zsákot bevetnem ezen a falon.

No hiszen lett is erre nevetés, meg öröm; volt egy pár jó kedvű legény, a ki a megkerült ezüst teher után magát Gerzony uramat is majd a zsák után emelte át.

Csak a pisze takács nevetett tútul a dolgozhó, kinosan vakarta az orrát meg a torkóját a roppant megcsalattatáshoz s szomoruan sugta oda a molnárnak:

— Mért nem tudott kend már engem segítséggül hívni.

A plebánus ur alig tudott szóhoz jutni, s annyira megfélekedett magáról, hogy ott azon hálópiskában, hálókábátosan elkezdte ölelgetni Gerzony uramat s elnevezte olyan derék becsületes molnár-mesternek, a milyen nincs több a világban.

Gerzony Péter uram ezekre csak tapogatta az orra czimpáját és a derekát, s azt gondolta, hogy ez a jó vélemény bizony jó árban van magának is.

A sánta kanászné pedig az általános ömlengés alatt fáradt testét letette a fal tetejére s tiz körmével — a meddig elért, minden göröngy darabot összekotort a kötéjébe, hátha a nagy emelgetésben a rettentő kincsnek egy irmagja kiszorult volna a zsákából, míg a harangozó lámpájával világított az éjjeli csendelethez, sokat jelentő, nehéz pillantást vetve a leforrázott takácsra.

Soká beszéltek még e történetet az apatelliek, s hogy a nevezetes esemény biztonsan föntarthatassa magát unokáról unokára, mesébe szöttek a Dárius kincsel, s az apatellki gyerekek nagy része ma is Gerzony Péter siralmas történetét tanul meg csendes nyugalomra szenderülni.

A dolog pedig nem mese, s ott kezdődik érdekes része, a hol végződik a mese; a ki nem hiszi, ma is szórul szóra meghallgathatja a dolgot Apatelkén, ott a nagy utca sarkán, a sárga fordított házban, s az az öreg fehér haju ember még azt a levelet is megmutatja az arany rámában, melyben ama híres pesti muzeum gazdája lelkülték a Dárius kincselnek az árát nyolczszáz forintokban, mind ujonat új drága jó banknótákban, s akár hiszed, akár nem, még ennek a háznak a fundamentuma is abból futotta ki, s ezt már el kell hinned annak, a ki a fundamentumot lerakta, öreg Gerzony Péter uramnak.

Ma már nem röstelli a dolgot, s ha őszinte szívvvel elbeszéli a Dárius kincselnek történetét, rendszeren utána teszi a maga ítéletét:

— Az isten is úgy akarta uram, hogy el ne pocsékoljam azt a drága sok kincset, a mi nekem semmit se ért, s a hazának többet ért egy olyan rakás arannyal. Bizony én dugva se boldogultam vele, most meg ime, rámába tettem a történetét, mert ma is azt mondom, valahányszor ez a görbe orrom a markomba akad, mikor az orcám izadását letörülöm: bárcsak az isten az oktanul eltitkolt régi pénzt a találónak mind így az orrára forrasztaná, akkor tudom, hogy az ország negyedrész kampósan hordaná az orrát.

Az év legrövidebb napja.

Lapunknak ez évben utolsó-előtti száma nevezetes napon jelenik meg, december 21-én, mely az év legrövidebb napja itt a földgömb északi felén. Csillagrendszerünk központja, fenntartója s éltető eleme, a nap, ez időtájtban érkezik a Bak-téritőhöz, mely földünk déli félgömbjén tett utjának végpontját képezi. A nap, mielőtt az Egyenlítő felé ismét visszaindulna, pár napig e tájon időzvé, az egész déli félgömbön a léghőszabab tartamú nappal hozza létre, sőt a déli sark körül elterülő ismeretlen tartományokban és tenger-ken 3—4 hónapokon át nem is tünik el a láthatár széléről egyszer sem. A mi pedig a déli félgömb forróvívi lakóit illeti, ezeknek épen a fejük tetejére süt a nap, s őket a legátóthóbb fényével és legerősebb sugaraival árasztja el. December 21-én azon az egész hosszú területen, a mely Sofalától (Afrika) Madagaskár, Ilo de France és Reunion szigeteken, Ausztrália száraz-földének köz-pén, Uj-Kaledonián és Paraguay-on keresztül egészen Rio-Janeiroig, Brasilia fővárosáig vonul, s a közbeeső tengereken is, délben, 12 órakor a tárgyaknak nincsen árnyékuk.

Ellenben azért, hogy a B.k-téritőhöz ért, a nap itt az északi félgömbön, melyen mi lakunk, épen az ellenkező hatást idézi elő. Nálunk ilyenkor tél van; északarki tartományaink hosszú, végtelennek tartó éj homályába vannak burkolva; a roppant hideg sűrű hólepel alá temette azokat, mely fagyos redőt és jeges csipkettezést mind közelebb és közelebb tolja előre a mérsékelttebb ég felé is. A Spitzberg-szigetek épen most vannak négy hónapig tartó sötét éjszakájuk kellős közepében: az Északi fok (Nordcap) Norvégia legészakibb csücskén több mint egy hónapja, hogy a legsűrűbb sötétségben van merülve. Tornéában, Örosz-Lapland fővárosában, a Bothniai öböl északi szögleténél, 23 óráig tartó éj uralkodik, és a lakosok déltájban is alig gyönyörködhetnek egy óra hosszaiig a nap yörös, erőtlen sугaru köröndjében, mely mintha csupán azért jellennék meg a láthatár szélén pár percze, hogy a szomorú, halottias vidéken gúnyosan végig pillanthasson. Stockholmban, Szt.-Pétervárt és Tobolszkban (Sziberia) a nappal 5 óráig, az éj 19 óráig tart. Még itt Buda-Pesten is, pedig az északi sarkköről elég messzire vagyunk, a

nappal körülbelül csak 8—8½ óráig tart, míg az éj hossza majdnem 16 egész óra! Nem értjük ide a reggeli és esti szürkületet, a melyek a nap tartamát némileg növelik és annál hosszabbak, minél tovább haladunk észak felé.

A téli napmegállás, helyesebben mondva naptérülés (Solstitium) idejében az északi félgömbön szabályszerűleg, s így a legtöbb esetben szigorú hideg szokott uralkodni, a mely hősfogyatkozást az ember majdnem hajlandó lenne ama körülménynek tulajdonítani, hogy ilyenkor a nap tőlünk jóval távolabb van, mint nyáron. Pedig hát a dolog nem így van, mert a nap nemcsak hogy nincs messzebbre tőlünk télen, mint nyáron, sőt ellenkezőleg december 21-én sokkal közelebb áll hozzánk, mint június 21-kén, a nyári naptérülés idejében. Könnyű ez állítás igazságáról meggyőződést szerezni; tekintünk meg ügyelemmel a nap köröndjét az említett két időszakban s úgy fogjuk találni, hogy az decemberben észrevehetőleg nagyobb, mint júniusban.

E különbség, melyet a nap átmérőjének júniusban és decemberben észlelhető különböző nagysága föltüntet, arra enged következtetnünk, hogy földünk nem szabályos körvonalon forog a nap, mint utjának központja körül, hanem inkább hosszad körben (ellipszis-ben), a melynek egyik tűzfokát (focus) a nap foglalja el. A föld decemberben pályafutásának ama pontjára ér, mely a naphoz legközelebb van, s melyet ez okból napközelinek (perihelium) neveznek, míg júniusban utjának ama másik pontjára ér, mely a naptól legtávolabbra esik, s melyet naptávolnak (aphelium) nevezünk. A nap december 21-én, mikor a Bak-térítőhöz érkezik, hozzánk körülbelül 1.167,400 mérfölddel van közelebb, mint júniusban, mikor a Rák-térítő észak felé utját állja.

De ha ez igaz, mi hát az oka, — kérhetné az ember, — hogy nyáron van meleg s télen van hideg, és nem megfordítva? E visszának látszó tünemény nem a melegség forrását képező csillag, t. i. a nap távollétének tulajdonítandó, hanem ama körülménynek, hogy télen át a nap melegítő sugarai sokkal kevesebb ideig maradnak láthatárunk fölött, mint nyáron, s akkor is csak igen rézsutosan, ferdén süthetnek a mi északi félgömbünkre. Ez okból, ámbár hogy a föld december havában jóval közelebb áll a naphoz, mint júniusban, a hőség, melyet félgömbünk tőle nyer, sokkal gyengébb, hatástalanabb, mert míg a hősugarak hozzánkig juthatnak, mintegy a föld színén oszva, igen jelentékeny terjedelmű nehéz, sűrű légkörön kénytelenek áthatolni, melyben világító és melegítő képességök jó nagy része áldozatul esik.

Igy tehát a hidegség, melyet télen át érzünk, a napsugarak ferde utjának és a hosszú éjeknek tulajdonítandó, melyek annál hosszabbakká válnak, minél messzebbre távozunk el az Egyenlítőtől. Ha földünk a téli helyett a nyári naptérülés alkalmával érné el napközelségét, e körülmény a nyár közepé hőmérsékletét az egész föld kerekéig tetemesen magasabb fokúvá tenné.

Sámi Lajos.

„A lublini unió.“

A tavaszkor történt, hogy a Hungária-szálloda egyik díszes termében baráti társaság gyűlt össze, irókból, művészekből és irodalompartolókból. Egy kis termetű, irántelen férfi volt a társaság középpontja, ki iránt a többiek a legnagyobb tiszteletet igyekeztek tanusítani. A vézna kis

emberke olyan rövidlábú volt, hogy csaknem orrával érinté azét, a kivel szóba állt. De nem is eredt ám vele hosszabb beszélgetésbe senki, abból az egyszerű okból, hogy nem értette meg a nyelvét senkinek. Ő csak lengyelül beszélt. Hogyan? hát lehetséges az, hogy francia, angol, német, latin nyelv nélkül, egyedül az elnyomott lengyel szóval való világhírre tehet szert? Oh igen, a ki hazáját annyira ismeri, hogy történeti multjának minden részlete tárva van előtte s az archaeológus speciális ismeretével tudja megmondani még azt is, minő gyűrűt, kardkötőt, boglárt hordtak ebben vagy abban a században, s

Néhány héttel később ki volt állítva a „lublini unió“ képe is, melynek rajzát mai számunkban közöljük.

1569. aug. 11-én kötötték meg a szövetség Lublinban Zsigmond Ágost király és a lengyel s lithvániai tartományok között. A két ország között már régebben létezett egy neme a szövetségnek, melyeknek az oroszok és törökök elleni harcraikban azonos érdekük volt. Lengyelország és Lithvánia között, mióta ez utóbbinak fejedelme, Jogello, Lengyelország királynőjét, Hedviget (Nagy Lajos, magyar király leányát) nőül vevé, különben is rég barátságos viszony fejlődött, úgy hogy

ben, szokásaikban, nyelvökben, sőt még állami intézményeikben is. Házasságok, kivándorlások, költözések által mind nagyobb lett a keveredés, s midőn végre Zsigmond Ágost a litván trónról önkénytelenül lemondott, akkor végre megtört az olygarchák büszkesége is, s elérkezett az ünnepélyes pillanat, a mikor a két ország egyházi és világi kormányzói összeültek, hogy az unióra megesküdjének.

Ez ünnepélyes alkalmat választá Matejko ama műve tárgyául, mely oly nagy figyelmet keltett most egy éve minálunk is, később a bécsi kiállításon, s melynek másolatát mi most közöljük.

a mint az evangélium nyitott könyvét tartja, előtte térdelállva az ősz Zborowski, egyik kezében az unió okmányával, másik keze az evangéliumon, míg mellette Micloki térdel egyik kezében az uralkodói jogart, másikban sisakját tartva, s még közelebb az előtérben a „vörös“ Radvill herceg, szintén térdelő helyzetben, jobb keze mutatóját kivont kardja keresztvasára téve, esküszik.

Jobbra a háttérben Anna királynő látható, az emelvényes karzaton, udvari nőkieisértével, a kép jobb szögletében egy ifjú apród látszik, míg mögötte Modorowski, a költő vezet a terembe egy

kötők Posen hercege, esküre emelt kézzel. Az alakok mindegyike arczára írva hordja lelkét, úgy hogy azt onnan lehetetlen le nem olvasni.

Matejko János Alajos 1838. júl. 30-án született Krakóban, s ott kezdte tanulmányait is. Már husz éves korában megnyerte a bronz pályadíjat a müncheni képzőművészeti akadémiánál. 1860-ban Bécsben folytatta tanulmányait, melyek leginkább Lengyelország történetére vonatkoztak. Szakmája a történelmi festészet s ebben is leginkább a hazai történet fölmagasztaló, lelkesítő momentumai iránt viseltetik előszeretettel. Képei olyanok, mint egy-egy festett proklamáció, mely fölírza bujdosó honfiai kebelében a jövő iránti reményt s hirdeti Lengyelország egykori dicsőségét minden nyelvű nemzeteknek. Az orosz czárról beszél, hogy Matejkonak egy forró hazafiasságot lehetősé másék képe, a Báthory Istvánt ábrázoló előtt, megállt a megdöbbenve nézte, mily alázatos tisztelettel hozzák az oroszok a lengyel király elé hódolási jelet, a sőt és kenyeret, — aztán ezt morogta volna csendesen: „e képet csak lengyel festhette.“

Oh az esetet nagy szónok!

A kertekről.

(Francia, angol, kínai kertészet.)

A paradicsomi állapot, melyben az emberek kezdetben éltek, korántsem volt alkalmas kertek alapítására; és noha a társulást egyik ősi tulajdonok gyanánt örökölték, még sem juthatott eszükbe olyasról is gondoskodni, mi a lét kellemesebb mozzanatai iránt is fogékonyságot mutatott volna. Az első emberek bizonyára még a földműveléshez sem értettek, és a szántás-vetés s aratás helyett vadállatok legyőzésével, s bőreik lenyuzásával foglalkoztak. Így tettek szert élelemre, így biztosították ruházatukat. A palotát és lakházat akkoriban még a barlang vagy földalatti lyuk helyettesíté, és a medvehus vagy fagyókér kedvesebb eledel volt, mint a mai rostélyos vagy ananász.

Igen valószínű, hogy századokba került, míg az ember levét köze ősi kezdetlegességét, a mai kertekre emlékeztető tetszetősebb helyekről sejtelmet nyert, és tényleg is megkezdte a nemesebb fák ápolását és elkülönítését. Az ember sokban a természetet utánnoztta szükségletei fedezésében, de a kert eszméjében még más mintához is kellett folyamodnia. Maga előtt látta ugyan az erdőt, de hogy azt szépsézet és kényelmi szempontból fölhasználhassa, mindenekelőtt ösvényre, utra volt szüksége. Első volt tehát az irtás, melynek segítségével ott, a hol kívántott, árnyékra tett szert, vagy mosolygó tisztásokat alkotott magának, úgy a mint az égáji viszonyok szerint a nagy hőség ellen kívánta magát biztosítani, vagy ép ellenkezőleg verőfényt nyitott helyekre törekedett.

Már a legrégebb klasszikai hagyományokban is találkoznak kertekkel. Alanous gyümölcsös kertje, melyről az Olyssa hetedik énekében tesz említést Homér, már nem nélkülözte a szabályságot; egyik fele nyit, a másik árnyékos volt, virággyak ékítették, füge-, olajfák, venyigék virultak benne és két forrás szolgált felüdítésre. Sem ramis függő kertjeiben már az építészeti nagy szerepet játszott, a mennyiben az amphitheatr ilis alakban egymásra helyezett emelvényeket ott oszlopok tartották fenn, melyekből terebélyes fák ütötték ki koronájukat. A hajdani Görögország nyilvános kertjei a szellemi és testi erők edzésének valának fenntartva, és mind Spár-tában, mind Athéban kertekben tanítottak a

A lublini unió (1569). — Matejko János festménye után.

a lublini unió előkészületei már kétszáz esztendővel előbb megkezdődtek volt. De a végleges szövetség megkötésének az ideig még sok akadály volt leküzdendő. Legelőször is a büszke litván urak voltak ellene, kik nem bírták elszivelni, hogy az ország, melynek csaknem korlátlan fejedelmi uralmát ők maguk között fölosztva gyakorolták, ezentul egy királysággal szövetkezzék, s azon elvből indulva ki, hogy: „qui habet socium, habet dominum.“ még attól, bárcsak mint szövetségestől, függésbe jussanak. De a korszak hatalmasabb volt az olygarchák kicsinyes érdekei. A két nép közeledni kezdett egymáshoz, erkölcsi-

Igaz ugyan, hogy e másolatból nem szerezhethet magának elég élénk fogalmat az olvasó ama határról, melyet maga a festmény előidéz, a hol az alakok mind, történelmi arczképek után, hiven, életnagyságban vannak föltüntetve. Daczára az alakok nagy számának, bámulatos összhang található e festményen, páratlan erőtelj a kifejezésben, és olyan színpompa, melyet ritkán van alkalmunk láthatni.

A terem közepén áll maga a király, a foszló kezében, kissé mögötte a krakói érsek, a mint az esküformulát fölolvassa, továbbá nagy, fehér szakállal Uchanski primás tisztas alakja,

parasztot, hogy mint a szegény nép képviselője, a lélekemelő jelenetnek szintén tanuja és részese lehessen. Előtök látszik a térdelő két Ostrogski testvér.

A kép baloldalán előtérben Litvánia elagott püspöke igyekszik fölállni székéről s a törekvésében buzgó támogatja a mellette ülő hű Laski. Mögöttük ül Ermland ünnepelt püspöke: Hosius, a mint mind a két kezét áldásra emeli föl. Széke karjára támaszkodva látszik a zord Gorka s mellette a dissidensek vezére, Firlei marsall, a mint az ünnepélyes jelenet büszke, csaknem megvető tekintettel nézi le. Mögötte számos főúr látható,

TÁRHÁZ.

Oszkártól a „Tedd a helyed” című elbeszélés, melyet Czanyuga József fordított magyarra. Egy-egy füzet ára kemény papírtáblában 15 krajczár. Mindegyik kötetben csinos metszések képei vannak. (Szinhasi hírek.) A nemzeti színházban e hó 17-én adták először Szigligetnek „Valeria” című 100 db arannyal kitüntetett szomorujátékát még pedig általános sikerrel. A darab érdekes meséje a biznaci udvarnál játszák, a súlydség korában. A trónon Justinian ül, a leder, kéjvágyó fejedelem, ki had vezére: Artemius neje, Valeria iránt lobban lángra, de ép e szenvedélyt használják föl megbuktatására ellenei. Szerelmért fogatja el Artemiust, s erendeli annak méreg által megölését. Artemius azonban megmenekül, mit neje, Valeria nem tud. A hü nő boszut esküszik mindazok ellen, kik férje halálát okozták, és miatta gyilkolják le Justinian császárt; ennek hü emberét: Bardaneszt pedig ő öli meg épen menyegzőjük ünnepe, maga pedig mérget vesz be. Ekkor érkezik meg a föllázadt sereg élén Artemius, kit császárrá tesznek, de a ki abban a pillanatban szeretett nejét veszté el. E mese folyása lebilincselő s folyton éberül tartja a figyelmet. Valami költői föllendülés nincs a darabban, nyelvezete sem valami erőteljes, de a cselekvény gyorsaságában nagy drámai élet van. A czimszerepet Felekiné asszony bensőséggel játszotta s ő volt az előadás hősnője. Molnár (Artemius) csak az erősebb kitérőeknél tetszett, az egész szerep maga inkább Lendvainak való lévén; Feleki (Bardanes) sokat pattogott a drámai pathos helyett. Szigeti József egy jámbor barátot játszott jó humorral. A kiállítás, a jelmezek igen díszesek voltak, s a csoportokat tetszetősen rendezte Molnár. Közönség azonban nem nagy számban jelent meg, valószínűleg a rossz idő, de még inkább a fölemelt helyezés miatt. — A budai vár-szinhaszban e hó 14-én Molnár egyik kis darabját adták elő: a „Pörül jár negédeseket” Szász Károly fordítása szerint. A közönség jól mulatott ez eleven kis darabon, melyet élénken adtak elő. A két affektáló leányt (Magda és Kató) Szigligeti Jolán és Gábor Irma k. a játszotta, jól kiemelve az önteltség vonásait. Szigeti Imréné a becsületes, bornirt polgár (Gorgibus) jó szerepe. Mascariile marquiset Halmi, Jodelet vicomte-ot pedig Benedek személyesíték, s élénken tudtak hivatkozni. E kis klasszikus vigjátékban a repertoire tartós gyarapodást nyert. — Az operánál Hauck Minnie k. a már bevégzte vendégzereplését, s eltávozott. Most már vig dalművet alig lehet adni, miután Paulia asszony makacs betegségbe fosztá az operát egyik primadonnájától, s pótolni nem lehet. A másik primadonna: Benza Ida most a drámai operák fővonzereje, csak az a baj, hogy új szerepeket ritkán látunk tőle. — Erikel, Hunyadi László operáját már 199-szer adták elő. A dalmű-költészetünkben korszakot alkotó művet januárban adják elő 200-ikszor, az őz költőt megillető ünnepléssel. — A drámaírók bizottság Rákosi Jenőtől „A szerelem iskolája” című 5 felvonásos vigjátékot fogadott el. — Az istvánvári színház fölött most nem a muzsák, hanem a hitelzők lebegnek, kik már árverést is kértek a színházi épület- és kellekei ellen. Ez az árverés e hó 29-ikére már ki is volt tűzve, de a hitelzők belátván, hogy pénzöket így sem kaphatják meg, gyűlést tartottak, melyben elhatározták, hogy a színház rendbehozására készek bizonyos összeget áldozni, s szakértők bízzák, hogy új társulatot szervezzen. Vezetőnek Káldy Gyulát kérték föl, de ő nem fogadta el. Választottak egy 5 tagu bizottságot és gondnokot is, de még mindig nem tudni, mi lesz sorsa e hánytvetett intézetnek. Egy jó társulat rendbe hozhatna mindent.

Közintézetek, egyletek.
 ** (Magyar tud. akadémia.) A decz. 15-iki ülés, mely a természettudományi osztályé volt, szorosan szakbeli tárgyakkal foglalkozott. Először König Gyula értekezett, előadva a külföldi tudósok által „a lineal-differenciál egyenletek elmélete” terén kivívott eredményeket; Hamilten Miksa pedig kimutatta, hogy dr. Lenznek helytelen nézetei vannak a becsini márgáról. Végül b. Eötvös Loránd kivonatban terjeszté elő Balló Mátyás érdekes tanulmányát, a Duna folyam vegyi viszo-

nyairól Budapest mellett. E nagy folyam az iszapban igen sok földet visz el (évenként mintegy 316 millió mázsára menő), a miben a mezőgazdaságnak igen nagy kára lehet; kérdés azonban, hogy hazánkra nézve mennyi vesz valóban kárba, mert az iszap egy része bizonyosan itthon marad, aztán a Duna hoz is be magával a német földről. Szabó József írásban azt javasla, hogy az úgy tanulmányozását különböző pontokon folytatattani kellene.
 ** (Az akadémia nyelvtudományi osztálya) rendkívüli ülést tartott e hó 14-én, Budenz mutatván be azon négy lapp-vendéget, kik darab idő óta a fővárosban időznek. Az akadémia gyűlés-teremben ez alkalommal tehát bőrköbe öltözött törpe alakú, lapos ábrázatu, a messze éjszakról való emberek jelentek meg, kik közül, hogy egyik nő, se öltözete, se arca el nem árulta. Az egyik vendég, ki 23 éves, olyan mint nálunk egy 10—12 éves gyermek. Az akadémikusok körül foglaltak helyet, mialatt Budenz a lappok nyelvért érkezett, a mely rokon a magyarral. Fel is hozott több hasonló szót. Végül lapp nyelven olvasott föl egy mesét, melyet a vendégek már ismertek, s fölolvastá után fölcsólitotta őket, hogy mondja el valaki közülök maga szavaival. Az egyik vállalkozott is, s kevés akadózással mindjárt hozzá kezdett egyhez, utána a többiek is, úgy hogy végül a kisasszony szintén mesélt. Megkísérelte Budenz, hogy éjszaki rokonainkkal néhány magyar szót is kimondasson, de biz az nehezen ment. A négy lap neve: Jona vagy Gyóna, Klemme, Davich és Karren. A legmagasb közülök alig haladja meg a 4 lábát, míg Davich ennél is kisebb, csak 32 hüvelyk. A lappok megtekintésére és meghallgatására nagy közönség gyűlt össze.
 ** (A földrajzi társulat) decz. 18-iki ülésében Erdő-Harrach Béla adta elő földrajzi és népmoiai tanulmányait Törökországban, az 1869-iki fölvételek nyomán, ismertetvén Közép-Törökország eddig alig emlegetett vidékeit is. A felolvasás egy nagyobb mű töredéke.
 Mi ujság?
 Lapjaink t. előfizetőit kiadó-hivatalunk az előfizetést pénzek mielőbbi beküldésére kéri, hogy a közelebbi év elején a lapok küldésében fennakadás ne történjék. Kiadó-hivatalunk arra is fölkéri t. előfizetőinket, hogy az előfizetések alkalmával egy nevetket, mint a hely és posta nevével lehető tisztán kiírni sziveskedjenek, miután a nehezen olvasható címek sok tévedésre s számos reklamációra szolgáltatnak alkalmat. Legcélszerűbb a levélben, vagy a posta-utalványra ragasztva, a lefolyt évi nyomtatott czimszelyvből egy példányt beküldeni.
 © (Sajátságos) dolog az nagyon, mikor egy olyan tejjel-mézszel folyó Kanaánban, mint a mi édes hazánk, melyet isten kalapján bokrétnak nevezett a költő, — kötéllal sem foghatni egy olyan miniszter, a ki roppant gazdaságát kezelje. Az országgyűlés irányadó emberei hetek óta alig tesznek egyebet, mint azt, hogy beállnak Diogeneseknek s lámpával keresik a pénzügyminiszternek való embert. Alkuba ereszkedtek már fűvel-fával, de senki sem vállalkozik a savanyu almába harapni. Eleinte Széll Kálmánt akarták megnyerni, a ki aztán úgy szabadult meg a réa váro keserű pohártól, hogy tárczavállalásához olyan föltételeket szabott, a miket nem hittek elfogadhatónak. Majd Korizims László, aztán megint Széll Kálmán volt kizemelve áldozatnak. Legutóbb Zsedényit íjesztgették a tárczakrampussal, melynek minden rémítősege abban áll, hogy nagyon meg van terhelve a pénznek az ellenkezőjével. Végre is nem volt más tenni való, minthogy pénzügyminiszter nélkül kezdtek a budgetet tárgyalni. Az pedig olyan munka, mintha valaki egy tuskó fölaprítására vállalkoznék, fojsze nélkül. No azért belefogtak és megosinálták, a mennyire lehetett. A legújabb hír az, hogy Szlyay miniszterelnök, a ki már ügyb meg szokta a miniszteri szék töviszeit, vállalja el a pénzügyminiszteri tárczát. Az igaz, hogy ő maga bevallotta, hogy ő nem ért hozzá, az is igaz, hogy Kerkapoly olyan ember

mégis csak nagy nehezen tudunk innen is megvalni.
 VISSZAMENTÜNK A VÁRUDVARBA, a kedves kis elzárt vadonba. Itt már semmi sem egyszerű, királyi, mert e kis téren, mint val. mi falusi réten, a legközönségesebb plebejus növények tenyésznek. De azért a vadbodzafa, fényes fekete gyümölcsseivel lombozata közt, festőleg borul a magasból alá hullt köszölpár, mely még így megtörve is, támaszul szolgálhatott ingó ágainak; s a közönséges lyceum gondosan elrejté az egykor tán kandalló-párkány faragott kövének sebeit; a csalán ekképen nagyon sokat tart itt magáról, mert ez egykor oly fényes udvarnak most csak ő képezi egyetlen öröget; s a csipkebokrok pirosó gyümölcsseikkel, mely öntelten himbálják füzérekhez hasonló hosszú ágait; de mégis legjobbn szétterjeszkedett az iszalag, az egész lugasakat képez, s mindenütt ott van, bodros, ősi tollbokrétával; míg az egyszerű vadrezedék a többi mezei virágok, szerényen megvonulva virulnak s tekintgetnek egymásra. . .
 Hány virágrege szövdöhet itt a csendes éj csillagfénye mellett? Oh, de a ki azt meghallgatná s megérténé, a virágok költője, már nyugodni tért, — mikor pedig, tizenkét év előtt itt járt, akkor e helyen csak az emberek tetteire s szavaira tudott gondolni, s nem figyelt a „halk suttogásra,” melylyel őt „a kert és mező szűz gyermekei,” mint mindenütt, úgy itt is üdvözölték! . . .
 Büttner Lina.
 Nyugat-Afrika néger országal.
 Az idén, úgy látszik, a keresztény világ legtöbb nemzete békében ülheti meg karácsony ünnepeit; a spanyolok polgárháboruján kívül, csak épen a hollandoknak Szumatra szigetén Acsin tartományával, és az angoloknak Nyugat-Afrika partján Achanti szeressen királysággal akadt egy kis elintézni valójok. Nyugat-Afrika- nak eddigelő jóformán csak egy kis keskeny partvidéke van hozzáférhetővé téve a világkereskedelem számára, míg a bentebb fekvő, szintén gazdag termékenységű területet különböző kisebb-nagyobb néger birodalmak: Ashanti, Dahomey, Yoruba, Benin s más apróbb államok tartják elfoglalva. E néger államok az ott divatozó iszonyu embergyilkolások által tették nevezetessé magukat világszerte. Ék-telenül rut fetis-eik, bálványaik kedvéért minden ünnepeles alkalomnál százával, néha ezrével gyilkolják le embertársaikat, kiket háboruzás közben elfogtak. Európai utazók rémdolgokat beszélnek az ott látott kegyetlenségekről.
 A fentebb említett néger államok közül a két legnagyobb és leghatalmasabb: Achantiban és Dahomeyban, hol e borzasztó vallásos intézvényt mind az uralkodók, mind a papság, mind a kaboszirek vagyis nemesek, mind pedig az elbutított és elnyomott alnép egyaránt kedvelik, évenként számtalan emberéletet, többnyire hadifoglyokat és rabszolgákat, áldoznak föl az irtózatos vad szokás következtében. Az áldozatokat ünnepeles menetben hurcolják meg a fővárosok (Achantiban Kumasszi, Dahomeyben Abomey) utcáin, legtöbbször a király, vagy egy főherceg, vagy a nagy-kaboszir jelenlétében. Minden egyes áldozatnak mindkét arcába egy-egy kést szur- nak, hogy a közönséghez ne beszélhessenek, mikor közszemlére ki vannak téve. A legyilkolást egy súlyos nagy kék segélyével hajítják végre, melylyel az áldozat fejét törzsetől egyetlen csapással elválasztják. A levágott fejekkel a királyi palota kerítését díszítik föl; a holttestet pedig a folyókba és tavakba dobják, hogy a halaknak táplálékul szolgáljanak. Legtöbb esetben szétszórják a fővárosokat környező erdőben és cserjékben, hogy a keselyűk és sakálók ne kíváncsozzanak be a városba prédát keresni.
 De hagyjuk e borzadalmakat! Szomorúság fogja el a művelt ember lelkét, midőn hallja és

olvassa, hogy vannak emberek a föld kerekéségén, kiknél a legnagyobb erény az, mely a mi fogalmaink szerint a legiszonyubb bün. Ha ilyen embertelen szörnyeket igyekeznek a művelt európaiak civilizációknak meghódítani (a mely törekvés egyébaránt e vadnépekre nézve még eddig majdnem egyenértékűnek bizonyult be a végleges kizusztással) sokkal inkább méltányolhatjuk számukukat, mint azt az eljárást, melylyel a békés, szelid lelkűtű s csakis a fehérek igazságtalansága miatt elkezeredett és kegyetlenné lett amerikai indiánokkal szemben követték el. Így az angoloknak az asbantik ellen mostanában megindított hadjárait is helyesléssel fogadják az egész művelt világ a meggyalozott emberies érzelmek nevében s a végleges győzelem ama gyilkos nép/aj ellen igen kívánatos minden tekintetben.
 Mellékelt rajzunk egyik leghíresebb nyugot-afrikai uralkodót mutatja kedvező nevével együtt. A koponyákkal díszített királyi szék legtalálhatóbb jellemzi e szörnyeteg uralkodásának egész tartamát. Ó legtovább ment az emberlés kultuszában, s nem volt családjában és udvarában olyan ünnepély, bár a legcsekélyebb jelentőségű is,

Néger királpár Nyugat-Afrikában.

melynek alkalmából ezrével ne ölette volna le ártatlan embertársaikat. Ha hadifoglyai nem voltak, saját alattvalóit áldozta föl. Az európai utazók utójára meg se merték őt látogatni, mert az ő tiszteletükre is százával ölette le az embereket; már pedig az ilyen megtiszteltetést a civilizált ember megköszöni ugyan, de nem kér belőle.
 Egyveleg.
 ** (Az ősi etrusk nyelv rokon a magyarral.) Ez tünik ki azon nyelvészeti fölfedezésből, melyről most oly sokat írnak az angol lapok. Ugyanis Taylor Izsák rájött azon kulcsra, melylyel Italia ősi művelt lakóinak, az etruskoknak nyelvét megfejtették, s erről tüzetes jelentést tett a londoni nyelvészeti társulat (Philological Society) legutóbbi gyűlésén. Taylor ugyanis egy etrusk sírban talált két koczkán észrevette, hogy annak oldalain szemek helyett szavak állottak, melyekről Taylor kimutatta, hogy e szavak azonosak a turán nyelvtörzs altáji ágának nyelveiben előforduló számnevekkel. E kulcs által vezéreltetve aztán kimutatta azt is, hogy a 3000 etrusk fölirat-

nak egész nyelvtana és azavai is szintén altajai. Deklináció, konjugáció, névmások és a legrégibb eredetű szavak mind szorosán megfelelnek Szibéria altáji népei nyelvének. Sőt az etrusk mythologia is lényegében ugyanaz volna, a mi a „Kalevala” nagy finn eposzban előfordul. A nyelv tudósokon van most a sor, hogy kimutassák, mily alapja van Taylor tapogatózásainak.
 ** (Basaine fogságának leendő helye.) Basaine tábornagy husz évi fogsági idejét valószínűleg a provençai part közelében levő Szt. Marguerite szigetén fogta tölteni. E szigeten van egy ódon kastély, mely arról is nevezetes, hogy itt tartották fogva ama titokszéri „vasárlarozó férfit” is, kit XIV. Lajos uralma alatt előbb ide, nehány év múlva pedig a Bastilleba vittek. Ujabb időben e sziget különösen az algieri rabok számára használtatott foghelyül. Hogy Basaine ezen kellemes helyre került, nem pedig Cayenneba, vagy Uj-Caledoniában, azt valószínűleg csak annak köszönheti, hogy nem tartozott a köztársasági párthoz. Családja előreláthatólag követni fogja a száműzetésbe, melyben nem ohajtott nyugalomban töltendi idejét, míg vagy kegyelmi tény, vagy államcsinyi újra vissza nem sodorja a tettek mezejére.
 ** (Kód Londonban.) E hó közepén Londonban oly ködös napok voltak, minőre Albion fiaí alig emlékeznek, s megtörtént, hogy mellbeteg emberek megfuladtak az utcán. A „Times”, „Daily News” s több nagy angol lap vezércikkokban szóltak az első-tétült helyzetéről, melyben fákllya és lámpa sem tudott világosságot terjesztetni. Oly nagy volt a sötétség, hogy az utcák közepén menők meg nem különböztethették a házakat, és minthogy ennek folytán eltéveszték az irányt, igen sok ember elgázoltatott. A kik valamely pont felé tartottak, meglepetésükre hosszú hánndorlás után oda tértek vissza, s honnan elindultak.
 ** (Szamócsa-termelés.) Staufenberg kis helység, (fekszik Gernsbach és Baden között, Schwarzwald,) lakói igen szegények voltak előbb, most azonban ott a szamóczát az egész helység egy természeti, mint máshol a burgyonyát; egész darab földek vannak szamóczával beültetve, s mióta így nagyban üzik e termelést, azóta a lakosok jómóduak. A helységnek van 200 lakója, s mivelnek valami 400 Morgen földet. Egy-egy Morgen területen nyerne kö-zép számmal évenként 16—20 mázsa szamóczát, s eladják 30—40 frton mázsájáért, s így egy Morgen után van 640 frt nyers bevétel is. A termelt szamócsa kereskedelmi forgalomba vitelére ugyanott társaság alakult, a mely vasuton távolabb is szállítja mint a gyümölcsöt, azonban ilyen állapotban kevesebb fogy el belőle, hanem cukrászok és gyárosok földolgozzák a különféle alakban bocsátják

tova a kereskedelem útján. Csemege-bort is készítenek belőle.
 ** (Regény a vasuton.) Egy külföldi lap a következő regényes történetet közli. Egy fiatal leány mellett egy fiatal ember ült a kocsiiban; a mint a vonat egy alaguton haladt át, a kisasszony kezét zsebébe dugván, remélve veszi észre, hogy szomszédja keze benne van a zsebében. Megfogja azt, erősen megszorítja és fölteszi magában, hogy az alagutból kiérve, a tolvajnak vélt fiatal embert följelenti. Ez azonban cseppet sem látszott ezen boszankodni, nem állott ellen a kisasszony kizsokritásának, sőt még szerelmes szemeket is vetett a leányra, mikor az alagutból kiérték. A kisasszony fölhaborodik e szemtelenségén, és már a vonatvezető után akar kiáltani, midőn nagy rémületre azt veszi észre, hogy kezét tévedésből nem saját, hanem szomszédja zsebébe találta dugni. Persze meg kellett gyónnia, hanem a föloldozás sem maradt el, s a regény vége természetesen nem lehetett más, minthogy — a két fiatal ember nemsokára férj és feleség lett.

Buda-Pest, december 28-án 1873.

Előfizetési fűttelek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft. — Félévre 6 ft.

Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft. Félévre 4 ft. — Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Félévre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyszer hasábsótt pett sor, vagy annak helye, egyszeri ígdtásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többeszeri ígdtásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésmegyeket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Hasenstein és Vogler, Wallfischgasse Nr. 10. — Bélgeldij, kőben minden ígdtás után 30 kr.

Ismét egy karácsonyi mysterium.

A karácsony az egész keresztény világ családi ünnepe. Ilyenkor még a kőszia lélek is megtelepül otthon. Lelke fájna bele, ha mástól tiltóné az estét, a kinek tulajdöntűzhelye van. Összeül az egész család apraja-nagyja, fagy a mákos patkó, közelebb jönnek egymáshoz a szívek a az öreg nagyapama este nem tartja tekintélyével megferhetetlennek, hogy míg az anyjuk a bibliába lapozgat orrfeszítő pápaszemen keresztül, az alatt ő maga beszéljün kis unokáival dióra filkózni, amíg a kis csemeték egyikét-másikat végre elnyomja a buzdóság. Ilyenkor azonban már éjjel felé jár az idő. A harang megkondul a falu tornyában éjjeli misére. A templom ki van világítva belül, egy-egy fagygyertya minden két ülés előtt, elől pedig az oltár és szőszék viaszgyertyákkal megvilágítva.

Olyan a templom mint a hajdankori keresztényeké, kik üldözötve, földalatti, a napvilágtól elzárt helyiségekben fáklya- és lámpafényűl kényszerültek szolgálni istenüket. Az emberek szokatlan komolysággal vonulnak a havon a templom felé s talán nagyobb buzdóság lakik szívökben, mint fényes nappal. A kegyeletes szokások és hagyományok napja ez, melyek megszegni, változtatni, elhagyni határos a szentégtöréssel. A karácsonyi kántálások, s már megelőzőleg a Bethlehemmel járás mind efféle szokás s kivált némely helyütt a mysteriumok, a népköltés e vallási színezetű és drámai alkatu neme, — melyeknek eredetéről, nálunk meghonosulásáról és fejlődéséről ez alkalommal tüzetesebben kívánunk megemlékezni.

Mysteriumoknak hívják a középkoron át Európa-szerte divatozott egyházi színjátékokat. A név a görög misterionból latinossá tett mysterium: titkos, jolképes vallásos cselekményt jelent, melyben csak a beavatottak vettek részt, s a nép félíg értve, félíg sejtve bámulta azt. E szónak azután a keresztény egyház a közép-korban egy határozott jelentést adott, a mely még jobban megbővülve ma is ugyanaz. Az európai pogány népek vallásában t. i. rendszeren voltak bizonyos drámai-ábrázolások és játékok az egyes ünnepek alkalmával, melyeket ők a legtöbbször mulatsággal és néha kicsapongással kötöttek össze. A keresztényé lett pogány népek ezen ünnepi játékokra még azután is örömmel emlékeztek vissza, s mint egyéb népszoká-

Háztartásokban nélkülözhetlen közhasznu vegytani készülékek.

A szobapadló önmaga beeresztéséhez, szabványos segélyes alkál- Wiesla W. padló-fényképe kőspangy sárga szobák elengeni doboz fr. 1. Müller P. G. szobapadló-fényképe, nagyobb doboz fr. 1.30. Kallian A. vassak-pépjé, 1 fut doboz fr. 1.30. Kallian A. szobapadló-fényképe, 1 fut doboz fr. 1.30 és fényképe-önmaga fr. 1.30, folyékony állapotban van s egyáltalán használható. Kallian A. folyékony padló-visszafestés-féke, 1 fontos szeg fr. 75 kr.

Kártékony fém, bogár, egér, patkány sat. irtó-szerek magyarországi fóráktára: Ries Guttman patkány, egér, macsk irtó, vakondok és szabvány-irtó-szerek, pléb-doboz utasítással fr. 1.30. Ries Guttman polvoska-irtó-folyadék, üvegcséje 65 kr. Ismétlődőnek szűszék. Zachari L. rovarirtó-por, üvegcsében 35 kr. 1/2 fontos pléb-dobozban 50 kr. pléb-ből készült tartóban 50 kr. polvoska-irtó-folyadék üvegcséje 50 kr. Insecticide Vial, legjobb párisi rovarirtó-szer, üvegcséjében 30, 45 és 75 kr. Baer & fia molylejtő folyadék 40 kr.

Szobafüstölők. Füstölő-szalag 50 kr. fr. 1. Királyi füstölő-por 50 kr. Füstölő-gerjeszték 50 kr. Füstölő-papír 25 kr. Valódi bresfordi víz 40 kr. Rubin szobafüstölő essencziája 55 kr. fr. 1.40. Eau de vie de Lavande 50 kr. legfinomabb fr. 1.40. Desinfecitio Fluid 50 kr. Violapor, fehérnemű kősz, csomagja 90 kr.

Kitűnő pecsétiszító-szerek Bröner - féle pecsét - víz 30 és 50 kr. aqua aromatica 50 kr. angol pecsét-essencia 70 kr. Leykam H. pecsét-víz fr. 35 kr. phen 30 kr. benzín 25 kr. illatos-épe-pecsétiszító szappan 25 kr. Green extracto, kényűlnek 40 kr. emulsióir készítői alkálólátára, 50 kr.

Anyák különös figyelmébe ajánljuk GEHRIG testvérek berlini 1-80 rangú gyógyszerész és udvari szállító gyermekek fogzását előmozdító villanyos fogzó-szalagjait.

A legelső a gyermek cizásidő életében az első jelentékeny tevőkönyv. Ezen hársny-szalagok az eddig felülált szerek között legkiválóbbaknak bizonyultak azon graknak díszeslyes átmenet között, ha fejlődőmódú szűkösörsé, s azal járó görvök és lásközi megman- tássá, az ezira a fogás joloktatás a gyermek nyakára köttetnek s egész tartamát át rajta hagyatnak. Ára 1 ft. Minden szalag „Gehrig testvérek“ orogével és utasítással ellátott dobozban van helyezve. Ára 1 ft. Ragany-tárgyak. Percolragany mamma gyermek-szoptató-szűszék, az anyaméhi alakjára és mőkösztőre legtermészetesebben pótlók, dja fr. 3. Kev és fia london gyermek-szoptató-szűszék, ragaszkodó, az anyaméhi alakjára és mőkösztőre, darabja fr. 1. Olcsóbb ragany gyermek-szoptató-szűszék darabja 60 és 80 kr. Ragany mellfedők 40, 50, 60, 80 kr. dja Ragany szűszék, gyermek- és beteg-ágyak részére, 6 nagyságban 50 kr. és fr. 1. Legel töltött ragany fej, üllő- és egyéb párnák valloz, külön nagyság azal 3.75-10 fr. Ragany szűszék, anyaméhi- és alvóter- fecskendők újabb és legújászerűbb semmit. Ragany tejfelek 85 kr. fr. 1.50, 2.20.

Igen olcsószórú új petroleum éjjeli mécsék, üveggyólvóval fr. 1.20 darabja. Pesten, Dorottya-utca 2. sz. a. színházteri szeglet. KERTÉSZ ÉS EISERT

Kilenczedik kiadás (magyar nyelven ötödik).

A nemi élet titkai s veszélyei.

Ertekezések a nemz és nemi betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjaival. 163 (3-5) Függelék a bujakeri ragályzáról és dr. Rodet, lyoni orvos ragályelleni legbiztosb óvszeréről, a féű és női ivarszerek bonctani ábráival. Ára: 1 ujforint. Postán megküldve 10 krral több, utánvétellel 40 krral több. Megrendelhető szerzőtől következő cím alalt: Dr. Eiber V. P. Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

Különfélék.

Balapan párisi kenőse a tyúkszemek kiirtására, 85 kr. Ang. tyúkszem-karikák, tucattja 25 kr. Nyárgápatoknak 50 kr. Tyúkszem-résolyók, 25 kr. Tyúkszem-kések, 65 kr. 1 fr. 30 krig. Cachon-aromatizó, a léleket ádító, do- hányozati ellátóitól hákosok, 50 kr. Anyám Neklacs, régi jókírű, valódi angol gyermek-fogyógyök, fr. 3. Hany-dye, Ábt W. legújabb, teljesen ártatlan hajfestőszere utasítással, fr. 2.25. Maczany dítlő-készíttel, a megélt hajúknak szőke, barna vagy fekete szine vissza-nyarására. Dió-olaj, barna és fekete hajhoz, 1 és 2 fr. Dió-kenőcs, barna és fekete hajhoz, fr. 2. Dió-kivonat, szőke, barna és fekete hajjal régóta ható, fr. 3.

Idült vagy kezdetleges titkos betegségeket és tehetetlenséget

hasonszervi gyógmód szerint gyógyít dr. Ernst L. Pesten, bálvány-utca 6. sz., 2. em., 15. ajtó. Rendelesi idő déltan 2-6 óraig. E betegségek gyakran, hogyazonnali eredmény éressék el — könnyelműen nagy adag jóv vagy kénésóval kezel- tetnek. Az így gyógyultak azonban a legborzasztóbb utóbajoktól támadtat- nak meg; annyira, hogy a könnyelmű gyógykezelés miatt késő vénségükig szenvednek. Ily veszélyek ellen men- déket nyujt a hasonszervi gyógmód, mert nemcsak a legrégibb bajokat meg- gyógyítja, de hatása oly jótékony hogy utóbajoktól félni nem lehet. Az életrend mellette ol egyszerű, hogy mindenki- től megtartható. Levélileg is eszközöltetik rendelés. 98 (40-65)

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Nagel Bernátnál Budán, megjelent és minden könyvkereske- dében kapható: Gulliver utazásai, ifjuság számára, 9 színnyomatu képpel ára 2 ft. 40 kr. Ezer egy éj, ifjuság számára, ára 2 — — — Hangok a multból, kötve 3 — — — Temészetrajz, szóban és képekben. Bromme után írta Kriesch János, ára 6 — 40 — Weteler, ajándék jegyések s új házaspárok számára, ára 1 — — —

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férflerőt)

ugyszintén hugycsőszűküléseket, magömléseket gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett Dr. Handler Mór, orvos- és sebész tudor, szűlész és szemész. Rendel naponkint délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig. Lakik Pesten, Lipótváros, nádor-utca 13. szám, 1-ső emelet 14. szám. Díjjal ellátott levelekre azonnal vá- lasz adatik és a gyógyszerzek megküldettnek.

Hogy az életbiztosítás üdvös eszméjét a kevésbbé vagyo- nosak körében is lehetőleg terjeszse, a „HAZA“ életbiztosító és hitelbank Pesten, egy új biztosítási módozatot állit fel, melynek lényege a következő: 1. 1200 tagból álló csoportok alakittatnak. 2. A biztosított egyszer s mindenkorra mint belépti díjt a biz- tosított összeg 1/10-ját fizeti, azonfelöl 3. félvénykint a biztosított összeg 1/4%-ját, mint kezelési költséget. 4. Díjakat a biztosított csak akkor flzet, ha csoportjából egy tag elhal, ezen díjak a biztosított korához és a biztosított összeg- hez arányosítva, a legolcsóbbra vannak szabályozva. 5. A felvételi módozat a lehető legegyszerűbb, elegendő a beval- lás az orvosilag igazolt egészségi állapot kimutatásával. 6. A biztosított összeg a haláljelentés megtörténte után 1 hó mulva fizetetik. 7. Egy és ugyanazon csoportba előlegesen csak 500, 1000, 1500 vagy 2000 frtot lehet biztosítani, jogában áll azonban mindenkinek magát több csoportban is biztosítani. Bővebb felvilágosítást nyujt az elhalási csoportra vonatkozó programunk, melylyel a legnagyobb készséggel ingyen szolgálunk központi irodánkban: Deák-Ferencz-utca 5. sz., valamint összes képviselősegeinknél. A „Haza“ ezen új biztosítási módozat által, kellő biztosí- ték és szilárd üzletvezetés mellett a biztosítani ohajtónak kiváló előnyöket nyujtván, a t. ez. közönséget számos részvétre hívja föl, megjegyezvén, hogy az első csoport már tényleg megal- kult és legközelebb ki is lesz egészítve. 161 (2-4) Alkalmos felügyelő előnyös feltételek mellett alkalmaztatnak. (Utánnyomat nem díjaztatik.)

Templomba menők karácsony éjszakáján.